

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUPBAŞKANLIĞI

Tarih: 22.06.2023
Sayı: 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Mersin'in Tarsus ilçesinde kurulması planlanan çimento fabrikasının çevreye ve yerleşim alanlarına vereceği zararların ve ortaya çıkacak sorunlarının araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İktüzüğünün 104 ve 105. maddesi uyarınca Meclis araştırması açılmasını için gereğini arz ve teklif ederiz.

Burhanettin KOCAMAZ
Mersin Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Hükümet oy kaygısıyla seçim öncesi yapmadığı ve bir köşede beklettiği tepki çeken projeleri seçim sonrası bir bir uygulamaya koymaya başlamıştır. Bu projelerden birisi de Mersin'in Tarsus İlçesinde yapılması planlanan çimento fabrikası ve bu fabrikaya ait hammadde sahalarıdır.

Seçim öncesi saha çalışması ve zemin etütleri yapılan projeden mahallelinin daha yeni yani bir hafta önce haberi olmuştur. Projenin ÇED bilgilendirme toplantısının Yanıkkışla mahallesinde 20 Haziran 2023 tarihinde yapılacağı firma tarafından duyurulmuştur.

Çimento fabrikasının ve hammadde sahalarının kurulacağı alana en yakın 11 adet yerleşim yeri köy ve mahalle bulunmaktadır. Bu mahalleler Kozoluk, Bucak, Murtçukuru, Durak, Çavuşlu, Koçmarlı, Yanıkkışla, Damlama, Karakütük, Yeniköy ve Çokak mahallelerinden oluşmaktadır.

Ne yazık ki Mersin yeni bir çevre sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Sadece çimento fabrikasının toplam 360 dönümlük alana kurulması planlanmaktadır. Kil ve kalker çıkarılacak 7 sahanın toplam alanı 4 bin 370 dönümdür. Kil ve kalker çıkarılacak alanların ekonomik ömrü 60-242 yıl olarak hesaplanmaktadır.

Yani kurulacak olan fabrika isterse, 242 yıl burada üretim yapabilecek. Fabrika günlük 3 vardiya esasına göre, gece-gündüz 24 saat hiç durmadan çalışarak üretim yapabilecek. Böylece yıllık 4 milyon 80 bin ton klinker(kil ve kalkerin pişmiş hali) ve yıllık en az 6 milyon 528 bin ton çimento üretebilecek.

Fabrikada, günlük 65 kamyon kömürün yakılması, bunun yanında 1200 derecelik fırınlarda hammaddelerin işlenmesi ve su sorununun yaşandığı bölgede günlük 5000 ton civarında yer altı suyu kullanılması planlanmaktadır. Fabrika kömürün yanı sıra başka atıklar da yakabilecek. Bu yakıtların arasında kullanılmış lastikler de bulunmaktadır. Ayrıca hammadde ocaklarında delme patlatmalı üretim yapılacaktır. Bu kapsamda ilk etapta 10 bin 812 adet dinamit kullanılacağı belirtilmektedir.

Projenin büyüklüğü ve ekonomik ömrü birlikte düşünüldüğünde; yerleşim yerlerinin yoğun olduğu alana projenin yapılacak olması büyük bir talihsizlik ve yanlış bir karardır. Fabrika yerleşim alanlarının tam ortasına kurulmaktadır.

Bu alanda; verimli orman alanları, zeytin bahçeleri, üzüm bağları, 3 milyon kapasiteli tavuk çiftlikleri ve tarım arazileri bulunmaktadır. Fabrika alanı önemli tarım alanlarının ortasında kalmaktadır.

Ayrıca bu bölgede iki ayrı sulama göletti bulunmaktadır. En önemlisi de 11 mahalle önemli bir nüfusu barındırmaktadır. Burada yaşayan insanlar geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlamaktadır. Fabrikanın buraya kurulması halinde, önemli bir hava ve çevre kirliliği oluşacaktır. Bu sebeple yol yakinken bu yatırıma mutlaka "dur" denilmelidir.

Tarsus'ta çimento fabrikası ve hammadde sahaları için seçilen bu alan da kesinlikle uygun bir alan değildir. Yatırım alanı yerleşim yerlerinin ve tarım alanlarının tam ortasındadır. Bütün tepkilerimiz dikkate alınarak karar yeniden gözden geçirilmelidir.

Çimento fabrikası yatırımları en kirlletici sanayi sektörleri arasında yer almaktadır. Fabrika çimento üretiminin her aşamasında havayı ve çevreyi kirlletmektedir.

Bu yüzden çoğu gelişmiş ülke çimento fabrikası gibi yüksek emisyon yayan havayı ve çevreyi kirlleten yatırımları kendi ülkesinde kurmaktan vazgeçmiştir. Mesela Fransa da çimento fabrikası kurulması tamamen yasaklanmıştır.

Bu nedenle, Mersin'in Tarsus ilçesinde kurulması planlanan çimento fabrikasının çevreye ve yerleşim alanlarına vereceği zararların ve ortaya çıkacak sorunlarının araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM içtüzüğünün 104 ve 105. maddesi uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması yerinde olacaktır.

GEREKÇE

Hükümet oy kaygısıyla seçim öncesi yapmadığı ve bir köşede beklettiği tepki çeken projeleri seçim sonrası bir bir uygulamaya koymaya başlamıştır. Bu projelerden birisi de Mersin'in Tarsus İlçesinde yapılması planlanan çimento fabrikası ve bu fabrikaya ait hammadde sahalarıdır.

Seçim öncesi saha çalışması ve zemin etütleri yapılan projeden mahallelinin daha yeni yani bir hafta önce haberi olmuştur. Projenin ÇED bilgilendirme toplantısının Yanıkkışla mahallesinde 20 Haziran 2023 tarihinde yapılacağı firma tarafından duyurulmuştur.

Çimento fabrikasının ve hammadde sahalarının kurulacağı alana en yakın 11 adet yerleşim yeri köy ve mahalle bulunmaktadır. Bu mahalleler Kozoluk, Bucak, Murtçukuru, Durak, Çavuşlu, Koçmarlı, Yanıkkışla, Damlama, Karakütük, Yeniköy ve Çokak mahallelerinden oluşmaktadır.

Ne yazık ki Mersin yeni bir çevre sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Sadece çimento fabrikasının toplam 360 dönümlük alana kurulması planlanmaktadır. Kil ve kalker çıkarılacak 7 sahanın toplam alanı 4 bin 370 dönümdür. Kil ve kalker çıkarılacak alanların ekonomik ömrü 60-242 yıl olarak hesaplanmaktadır.

Yani kurulacak olan fabrika isterse, 242 yıl burada üretim yapabilecek. Fabrika günlük 3 vardiya esasına göre, gece-gündüz 24 saat hiç durmadan çalışarak üretim yapabilecek. Böylece yıllık 4 milyon 80 bin ton klinker(kil ve kalkerin pişmiş hali) ve yıllık en az 6 milyon 528 bin ton çimento üretebilecek.

Fabrikada, günlük 65 kamyon kömürün yakılması, bunun yanında 1200 derecelik fırınlarda hammaddelerin işlenmesi ve su sorununun yaşandığı bölgede günlük 5000 ton civarında yer altı suyu kullanılması planlanmaktadır. Fabrika kömürün yanı sıra başka atıklar da yakabilecek. Bu yakıtların arasında kullanılmış lastikler de bulunmaktadır. Ayrıca hammadde ocaklarında delme patlatmalı üretim yapılacaktır. Bu kapsamda ilk etapta 10 bin 812 adet dinamit kullanılacağı belirtilmektedir.

Projenin büyüklüğü ve ekonomik ömrü birlikte düşünüldüğünde; yerleşim yerlerinin yoğun olduğu alana projenin yapılacak olması büyük bir talihsizlik ve yanlış bir karardır. Fabrika yerleşim alanlarının tam ortasına kurulmaktadır.

Bu alanda; verimli orman alanları, zeytin bahçeleri, üzüm bağları, 3 milyon kapasiteli tavuk çiftlikleri ve tarım arazileri bulunmaktadır. Fabrika alanı önemli tarım alanlarının ortasında kalmaktadır.

Ayrıca bu bölgede iki ayrı sulama göleti bulunmaktadır. En önemlisi de 11 mahalle önemli bir nüfusu barındırmaktadır. Burada yaşayan insanlar geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlamaktadır. Fabrikanın buraya kurulması halinde, önemli bir hava ve çevre kirliliği oluşacaktır. Bu sebeple yol yakinken bu yatırıma mutlaka "dur" denilmelidir.

Mersin önemli bir tarımsal üretim şehri olmanın yanı sıra, aynı zamanda önemli bir turizm şehridir. Bu bakımdan doğal güzellikleri, bağları, bahçeleri ve ormanları korunmalıdır.

Daha önce Silifke Yeşilovacık'ta yapılmasına engel olunamayan çimento fabrikasının çevreye vermiş olduğu zarar ortadadır. Halen işletilmekte olan çimento fabrikasına karşı bölgede büyük bir tepki var! ve bu durumdan bölgede yaşayan hiç kimse memnun değildir. Fabrikanın ve hammadde sahalarının buraya kurulması ve oluşan trafik insanları oldukça rahatsız ediyor.

Tarsus'ta çimento fabrikası ve hammadde sahaları için seçilen bu alan da kesinlikle uygun bir alan değildir. Yatırım alanı yerleşim yerlerinin ve tarım alanlarının tam ortasındadır. Bütün tepkilerimiz dikkate alınarak karar yeniden gözden geçirilmelidir.

Tarım ve Orman Bakanlığını ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlıklarını bu konuda göreve davet ediyoruz. Bölge halkının tepkilerine rağmen verimli tarım alanlarına Organize Sanayi Bölgesi (OSB) kurulurken, imara açılarak yüksek konutlar yapılırken, ormanlarımız define avcıları tarafınca talan edilirken ortalarda görünmeyen bakanlıkların hiç olmazsa bu sefer ortaya çıkmasını ve yapılması planlanan bu çimento fabrikasına karşı çıkmalarını istiyoruz. Tarsus ilçemizin de, fabrikaya en yakın ve en uzak yerleşim yerlerinde yaşayan vatandaşlarımızın da talepleri bu çimento fabrikasının yapılmaması doğrultusundadır.

Çimento fabrikası yatırımları en kirlетici sanayi sektörleri arasında yer almaktadır. Fabrika çimento üretiminin her aşamasında havayı ve çevreyi kirlетmektedir.

Bu kirlenmenin boyutu, fabrikanın kurulduğu alan ve meteorolojik olaylara, rüzgarın durumuna bağlı olarak değişmektedir. Fabrika, tarım ve yerleşim alanları başta olmak üzere kendisine yakın bütün su kaynaklarını kirlетmektedir.

2018 seçim beyannamenizde Mersin'in içme suyu meselesinin uzun vadeli olarak çözüme kavuşturulduğuna dair sözlere yer verilmiştir. Halbuki Tarsus İlçesi'nde, sulama, içme suyu temini ve enerji üretimi için yapımına başlanan Pamukluk Barajı 2022 yılı Şubat ayında tamamlanacağı açıklanmasına rağmen ne yazık ki bugüne kadar tamamlanamamıştır. Bu nedenle, şehrin içme suyu meselesi henüz çözüme kavuşturulamamıştır. Pamukluk barajında bugüne kadar sadece su tutulması gerçekleşmiştir.

Yap-İşlet Devret modeli ile inşaatı başlatılan ancak daha sonra müteahhidin iflası nedeniyle devlet tarafından yapımı devam eden Çukurova Havalimanı'nın bugüne kadar temel atma töreni 3 kez, açılış tarihi de 7 kez ertelenmiştir. Havalimanının en son 2023 yılı Şubat ayında hizmete açılması konusunda 2018 yılı seçim beyannamenizde Mersin halkına söz verilmesine rağmen bu tarihte de havalimanı hizmete açılamamıştır. Mersin halkına açılış için en son yılsonuna randevu verilmiş, onun da gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli değildir.

Mersin'e turizm alanları, havalimanı, baraj, liman ve otoban konusunda verilen sözler tutulmamıştır. Halbuki 2018 seçim beyannamenizde Mersin-Erdemli-Silifke otoyolu projesinin tamamlanacağını sözü verilmişti. Üzerinden iki seçim geçmesine rağmen otoyol bir türlü hizmete alınamamıştır. Otoyolda sadece bu seçim dönemine ait göstermelik bir çalışma başlatılmıştır! Tarsus-Kazanlı turizm alanına 2007 Temmuz ayında turist alımına başlanacağı söylenmesine ve aradan 16 yıl geçmesine rağmen halen hiçbir turistik tesisin temeli dahi atılmamıştır.

Mersin konteyner limanı konusundaki sözler 2018 Seçim Beyannamenizde, "Mersin konteyner limanının yapımına başlayacağız" şeklinde yer almış ve ayrıca kamuoyuna açıklanan 10. Kalkınma Planı'nda da Mersin'de yapılacağı duyurulmuştur. Fakat Ulaştırma eski bakanı projenin ne yazık ki Adana'nın Yumurtalık İlçesine yapılacağına yönelik bir açıklama yapmıştır.

Bu nedenle, Mersin'in Tarsus ilçesinde kurulması planlanan çimento fabrikasının çevreye ve yerleşim alanlarına vereceği zararların ve ortaya çıkacak sorunlarının araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İktüzüğü'nün 104 ve 105. maddesi uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması yerinde olacaktır.

Bu yüzden çoğu gelişmiş ülke çimento fabrikası gibi yüksek emisyon yayan havayı ve çevreyi kirleten yatırımları kendi ülkesinde kurmaktan vazgeçmiştir. Mesela Fransa da çimento fabrikası kurulması tamamen yasaklanmıştır.

Bu durum karşısında Fransa, İtalya ve Almanya gibi ülkeler kendi ülkelerine kurmak yerine Çimento fabrikası yatırımlarını Türkiye'ye yapmaya başlamıştır. Türkiye'de kurulan ve üretim yapan çimento fabrikalarının yarısı yani yüzde 50'si özelleştirme kapsamında yabancıların yani Fransız, İtalyan ve Alman firmalarının eline geçmiştir.

Ülkemizdeki çimento fabrikalarının sayısı da her geçen yıl artmaktadır. 2022 rakamlarına göre ülkemizde bugüne kadar ülkemizde 77 adet çimento fabrikası kurulmuştur. Neredeyse her ilimize bir çimento fabrikası düşmektedir.

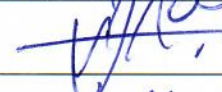
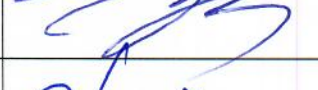
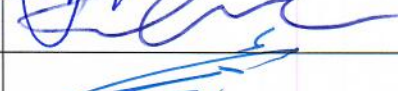
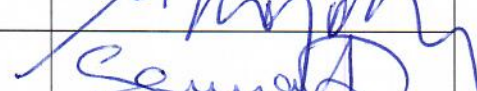
Çoğu fabrikanın üretime başladıktan sonra kapasite artırımına gittiği, daha fazla kömür yaktığı düşünüldüğünde durum daha da vahim bir hal almaktadır. Önce bir fabrika kuruluyor, arkasından kapasite artırımı yapılıyor ve bir fabrika oluyor size kısa sürede iki fabrika. Bu durumda fabrikada kullanılan kömür miktarı artıyor, buna bağlı olarak çevre kirliliği de daha öncekine göre 3-5 katına çıkmış oluyor.

Türkiye'de son rakamlara göre sayıları 77'yi bulan fabrikalarda yıllık toplam 119 milyon ton çimento üretimi yapılmaktadır. Bu üretim karşısında Türkiye dünyanın 5. büyük, Avrupa'nın lider ülkesi konumundadır.

Ayrıca Türkiye dünya çimento ihracatı konusunda da Avrupa birincisi, dünya ikincisi olmuştur. Yüksek çaplı üretimin yanı sıra bu birinci ve ikinciliklerden de anlaşılabacağı gibi Türkiye, yatırım yaparken ve çimento üretimi gerçekleştirirken insan hayatını ve çevre kirliliğini hiç saymaktadır. Hükümet ne pahasına olursa olsun ihracatını artırma peşine düşmüştür. Bunu kabul etmek mümkün değildir.

Mersin'in çimento fabrikası yatırımına hiç ihtiyacı yoktur. Çimento fabrikası yerine Mersin'in kendisine yatırım sözü verilmesine rağmen, bugüne kadar tamamlanamayan yatırımların tamamlanarak hizmete biran önce açılmasına ihtiyacı vardır.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ural Karahan	Konya	
Ersin Beyaz	İstanbul	
Selcan Paşalıbaş	Pekirdağ	
Bilal Biliç	Adana	
Yegithan 25.2	İstanbul	
Şahin Yılmaz	İstanbul	
Nimet Özdemir	İstanbul	
Turhan Yılmaz	Balıkesir	
Mehmet Ertan	İstanbul	
Mehmet Mustafa Güllü	Gaziantep	
Kürsat Zorlu	Ankara	
Yüksel Aslan	Ankara	
Liduan 42	Çanakkale	
Dursun Akar	Karşıyaka	
A. Şefik Gökten	Haray	
Lütfullah Koyak	Yozgat	
Sepol Sunat	Manisa	
Yusuf Özkan	İzmir	
Yavuz Aydın	Tokat	